

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ І МАРКЕТИНГУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан економічного факультету
А. В. Череп
«30» серпня 2022 р.

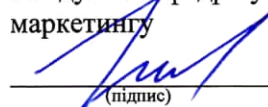
РИНОК ПРАЦІ І ДЕМОГРАФІЯ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 051 «Економіка»

освітньо-професійні програми «Економічна кібернетика», «Міжнародна економіка»

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри управління персоналом і
маркетингу

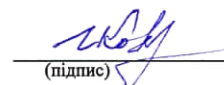
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.
Завідувач кафедри управління персоналом і
маркетингу

(підпис) М. М. Іванов
(ініціали, прізвище)

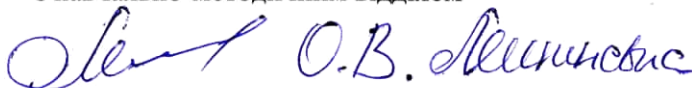
Ухвалено науково-методичною радою
економічного факультету

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Голова науково-методичної ради економічного
факультету

(підпис) І. І. Колобердянко
(ініціали, прізвище)

Погоджено
з навчально-методичним відділом

(підпис) О. В. Мельник
(ініціали, прізвище)

2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Кількість кредитів – 8	обов'язкова	
		цикл професійної підготовки освітньої програми	
Спеціальність: 051 «Економіка»	Загальна кількість годин – 150	Семестр:	
		2-й	2-й
Освітньо-професійна програма: «Економічна кібернетика», «Міжнародна економіка»	Змістових модулів – 8	Лекції	
		32 год.	6 год.
		Практичні	
		16 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		102 год.	138 год.
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 16	Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Ринок праці і демографія» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань про базові основи наук про демографію, а також основні демографічні закономірності: старіння населення, міграцію та демографічний перехід; формування системи теоретичних знань про механізм ринкового, державного та колективного договірної регулювання соціально-трудова відносин між суб'єктами ринку праці, а також набуття вмінь і навичок практичного застосування отриманих знань.

Предметом навчальної дисципліни «Ринок праці і демографія» виступають теоретико-методологічні і практичні аспекти основних демографічних процесів та сучасних тенденцій їх розвитку, формування та регулювання механізмів ринку праці.

Основними завданнями навчальної дисципліни є: вивчення природи демографічних показників, основних закономірностей розвитку демографічних процесів і структур в Україні та світі, взаємозв'язку економічних, соціальних та демографічних процесів, а також вивчення теоретичних положень ринку праці, набуття вмінь і навичок застосування цих знань в практиці регулювання механізмів ринку праці на рівні підприємств, галузі та національної економіки

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- правильно інтерпретувати демографічні показники,
- оцінювати соціально-демографічну ситуацію в країні та регіоні,
- прогнозувати зміни в економічному житті при зміні чисельності та статеву складу населення,
- аналізувати наслідки демографічних змін на мікрорівні, передбачати наслідки демографічних змін,
- оволодіти навичками (набути досвід) написання аналітичних робіт, що використовуються для прийняття рішень з питань соціальної та демографічної політики, а також робіт з економіки, що спираються на демографічний аналіз,
- визначати попит і пропозицію на працю, показники зайнятості і безробіття,
- аналізувати процеси, що відбуваються у сучасній економіці України і формувати моделі ринку праці,
- прогнозувати ринок праці і передбачати його позитивні і негативні тенденції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Ринок праці і демографія» здобувач вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей (заплановані результати навчання та компетентності):

К. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та

методів економічної науки.

ЗК-09. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК-12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК-08. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

ПРН-05. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН-11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН-13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН-14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН-15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН-18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН-24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Міждисциплінарні зв'язки. Відповідно до структурно-логічної схеми в межах загальної підготовки та в межах спеціальності курс «Ринок праці і демографія» тематично пов'язаний з такими дисциплінами: «Національна та регіональна економіка», «Статистика», «Економіка праці і соціально-трудова відносини», «Основи кадрової політики та кадрового планування», «Організаційна поведінка».

Набуті студентами знання та навички з дисципліни «Ринок праці і демографія» будуть необхідні їм при виконанні аналітичних досліджень під час написання курсових робіт, а також у подальшій професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Демографічна основа формування та функціонування ринку праці. Демографічна історія і демографічна теорія. Методологія і структура демографії. Математична статистика в демографії. Методи демографічного аналізу і прогнозу. Базові елементи демографічного аналізу. Демографічна інформація. Перепис населення.

Аналіз проблеми функціонування ринку праці в умовах демографічної кризи. Динаміка демографічних показників, що впливають на відтворення трудових ресурсів (народжуваність, смертність у працездатному віці, зовнішня трудова міграція). Демографічний фактор формування та розвитку ринку праці.

Тема 2. Просторова організація суспільства. Еволюція просторової організації суспільства. Детермінуючий вплив просторової організації суспільства на особливості формування трудового потенціалу. Цивілізаційні характеристики процесу становлення просторової організації суспільства у взаємозв'язку із процесами розвитку економіки -- етап з'ясування причинно-наслідкових характеристик просторових форм концентрації.

Змістовий модуль 2

Тема 3. Статеві-вікова структура населення. Статеві структура населення. Вікова структура населення. Покоління як соціально-демографічна категорія.

Тема 4. Формування сім'ї, шлюбність і розведення, народжуваність, планування сім'ї, заміщення поколінь та відтворення населення. Смертність та тривалість життя. Демографічний аналіз смертності. Формування сім'ї та народжуваність. Репродуктивний вік та його межі. Поняття фертильності, безплідності, природної народжуваності. Чисельність народжених та народжуваність. Вікова диференціація народжуваності. Укладання та припинення шлюбу як статистико-демографічні процеси. Основні тенденції формування сім'ї та еволюції шлюбно-партнерського складу населення

України та інших країн. Зміна середнього віку одруження. Основні показники та характеристики народжуваності. Типи відтворення населення: просте, розширене та звужене. Розуміння смертності як масового структурно-диференційованого процесу. Смертність для окремих вікових груп: перинатальна, серед новонароджених та дитяча, материнська, у робочих, літніх та похилих роках. Економічне зростання та смертність. Специфічні захворювання та їх вплив на економічну активність.

Змістовий модуль 3

Тема 5. Міграція трудових ресурсів. Економічний аналіз міграції. Міграційна політика держави. Узагальнена модель стабільного населення та її окремі випадки. Поняття «сильної» та «слабкої» ергодичності. "Закриті" та "відкриті" для міграції людські популяції.

Базові поняття та визначення у міграційному аналізі. Основні міграційні потоки. Демографічне значення міграції: вплив на чисельність та статеву-вікову структуру населення, на шлюбну та сімейну структуру, на відтворення населення. Міграція у світі та сучасна міграційна криза. Особливості трудової міграції. Трудові міграції населення у формуванні інтернаціональних людських ресурсів. Активна політика зовнішньої трудової міграції як імператив регулювання.

Тема 6. Ринок праці в економічній системі, його суть і функції. Сутність ринку, підходи до його визначення. Визначення ринку праці. Особливості визначення об'єкту ринку праці. Структура ринку праці, його елементи. Класифікація та сегментація ринку праці. Ринок праці як складова ринкової системи. Функції ринку праці та необхідність його регулювання.

Змістовий модуль 4

Тема 7. Інфраструктура ринку праці. Необхідність, сутність та значення розвитку інфраструктури ринку праці. Організації та установи, що забезпечують функціонування ринку праці. Нормативно-правове середовище, що регулює ринок праці України. Регулююча роль попиту та пропозиції на конкурентному ринку праці. Теоретичні основи саморегулювання ринку праці.. Механізм саморегулювання ринку праці.

Тема 8. Внутрішньофірмовий ринок праці. Внутрішньо-фірмовий ринок праці: поняття та його елементи. Формування внутрішньо-фірмового ринку праці. Особливості функціонування внутрішньо-фірмового ринку праці. Розвиток трудового капіталу підприємства як стратегічна орієнтація внутрішньо-фірмового ринку праці. Пристосування внутрішньо-фірмового ринку праці до змін на підприємстві.

Змістовий модуль 5

Тема 9. Індивідуальне та сукупне пропонування на ринку праці. Сутність та структура індивідуального пропонування на ринку праці. Теорія індивідуального вибору на ринку праці. –івновага продавця на ринку праці. Ефект доходу та саміщення в класичній теорії пропонування часу. Крива індивідуального пропонування на ринку праці. Пропонування якості та інтенсивності праці. Освіта як важлива характеристика індивідуального пропонування праці. Практичні аспекти організації індивідуального пропонування праці. Людські ресурси як джерело сукупної пропозиції праці. Сутність сукупної пропозиції праці. Крива сукупної пропозиції праці. Фактори, що впливають на пропозицію праці. Закон пропозиції праці. Регулювання обсягу сукупної пропозиції праці.

Тема 10. Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу. Сутність індивідуального попиту на працю. Крива індивідуального попиту на працю та визначення обсягу індивідуального попиту на ринку праці. Короткостроковий та довгостроковий індивідуальний попит на працю. Сукупний попит на ринку праці. Еластичність попиту. Фактори впливу на попит на ринку праці. Ефекти масштабу та заміщення.

Змістовий модуль 6

Тема 11. Демографічні аспекти зайнятості на ринку праці. Забезпечення зайнятості населення. Поняття зайнятості населення, основні концепції зайнятості. Види і форми зайнятості. Характеристика зайнятості в Україні. Світові тенденції зайнятості. Механізм регулювання зайнятості населення. Цілі та напрями реалізації політики зайнятості населення в країні.

Тема 12. Демографічні аспекти безробіття на ринку праці. Безробіття, його форми і причини. Сутність безробіття. Підходи до визначення його рівня. Вплив безробіття на стан національної економіки. (закон Оукена). Види та форми безробіття. Соціальний захист населення у випадку безробіття. Сучасні пріоритети соціального захисту в країні. Сучасні пріоритети соціального захисту в країні

Змістовий модуль 7

Тема 13. Гнучкий ринок праці. Поняття жорсткості та гнучкості ринку праці. Гнучкість витрат на робочу силу. Гнучкість форм зайнятості та використання робочого часу. Географічна та професійна мобільність робочої сили як елемент гнучкості ринку праці.

Тема 14. Глобалізаційні імперативи трансформації українського ринку праці. Глобалізаційні імперативи трансформації українського ринку праці. Сучасні виклики розвитку міжнародного ринку праці: глобалізація та індивідуалізація. Імператив конкурентоспроможності ринку праці України з погляду її позиціонування у глобальній економіці.

Змістовий модуль 8

Тема 15. Економічна демографія. Вплив демографічних факторів на економіку. Вплив економіки на демографічні процеси. Демографія і бізнес.

Тема 16. Демографічне прогнозування. Демографічні прогнози: практичне значення і види. Глобальні демографічні прогнози. Прогнози чисельності населення та чисельності трудових ресурсів в Україні. Прогнозування стану ринку праці України. Методи демографічного прогнозування. Точність демографічних прогнозів. Функціональні прогнози та їх використання у соціально-економічному аналізі та прогнозуванні. Основи демографічної політики. Демографічна політика держави. Демографічна політика в зарубіжних країнах

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год				Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
		о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист тф.	о/д ф.	з/дист тф.			
1	20	6	1	4	1	2		14	19	2	3	5
2	20	6	1	4		2	1	14	19	2	3	5
3	17	6	2	4	1	2	1	11	15	2	3	5
4	17	6	2	4	1	2	1	11	15	2	3	5
Контрольне тестування №1	1							1	1	5	5	10
5	20	6	1	4	1	2		14	19	2	3	5
6	17	6	2	4	1	2	1	11	15	2	3	5
7	17	6	2	4	1	2	1	11	15	2	3	5
8	20	6	1	4		2	1	14	19	2	3	5
Контрольне тестування №2	1							1	1	5	5	10
Усього за змістові модулі	150	48	12	32	6	16	6	102	138	26	34	60
Підсумковий семестровий контроль	ІДЗ											20
		екзамен	30						30			
Загалом			150						100			

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист. ф.
1	Демографічна основа формування та функціонування ринку праці	2	1
	Просторова організація суспільства	2	
2	Статеві-вікова структура населення	2	
	Формування сім'ї, шлюбність і розлучуваність, народжуваність, заміщення поколінь та відтворення населення. Смертність та тривалість життя.	2	
3	Міграція трудових ресурсів. Економічний аналіз міграції. Міграційна політика держави.	2	
	Ринок праці в економічній системі, його суть і функції	2	1
4	Інфраструктура ринку праці	2	1
	Внутрішньофірмовий ринок праці	2	

5	Індивідуальне та сукупне пропонування на ринку праці	2	1
	Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу	2	
6	Демографічні аспекти зайнятості на ринку праці. Забезпечення зайнятості населення.	2	1
	Демографічні аспекти безробіття на ринку праці. Безробіття, його форми і причини.	2	
7	Гнучкий ринок праці.	2	
	Глобалізаційні імперативи трансформації українського ринку праці	2	1
8	Економічна демографія	2	
	Демографічне прогнозування і демографічна політика.	2	
	Разом	32	6

6. Теми практичних занять

№ змістовного модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д. ф.	з/дист. ф.
1	Демографічна основа формування та функціонування ринку праці		
	Просторова організація суспільства	2	
2	Статеві-вікова структура населення		1
	Формування сім'ї, шлюбність і розлучуваність, народжуваність, заміщення поколінь та відтворення населення. Смертність та тривалість життя.	2	
3	Міграція трудових ресурсів. Економічний аналіз міграції. Міграційна політика держави.		1
	Ринок праці в економічній системі, його суть і функції	2	
4	Інфраструктура ринку праці		
	Внутрішньофірмовий ринок праці	2	1
5	Індивідуальне та сукупне пропонування на ринку праці		
	Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу	2	
6	Демографічні аспекти зайнятості на ринку праці. Забезпечення зайнятості населення.		
	Демографічні аспекти безробіття на ринку праці. Безробіття, його форми і причини.	2	1
7	Гнучкий ринок праці.		1
	Глобалізаційні імперативи трансформації українського ринку праці	2	
8	Економічна демографія		
	Демографічне прогнозування і демографічна політика.	2	1
	Разом	16	6

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1	Опрацювати дві теми, підготувати конспект та бути готовим до обговорення на занятті	Усне експрес-опитування (навчальний матеріал за ЗМ1 розділ 3 робочої програми)	Оцінювання завдань передбачає надання відповідей на 20 питань за кожною темою змістовного модуля, правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала	2
	Розв'язання практичних завдань (ділова гра)	Творче завдання	Оцінювання творчого завдання: - 4 бали (максимальна оцінка): студент правильно та у повному обсязі виконав завдання, зробив висновки; - 3 бали: студент виконав завдання не в повному обсязі з незначними помилками, зробив висновки; - 2 бали: студент виконав завдання не в повному обсязі із значними помилками, зробив висновки; - 1 бал: студент не виконав завдання, але зробив спробу зробити висновки; -0 балів: студент не виконав завдання	3
Усього за ЗМ 1	2			5
2	Опрацювати дві теми, підготувати конспект та бути готовим до обговорення на занятті	Усне експрес-опитування (навчальний матеріал за ЗМ2 розділ 3 робочої програми)	Оцінювання завдань передбачає надання відповідей на 40 питань за кожною темою змістовного модуля, правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала	2
	Розв'язання задач, практичних завдань (кейсів)	Розв'язання задач	Результат розв'язку студентом задач оцінюється за такою шкалою: - 4 бали (максимальна оцінка): студент правильно розв'язав задачу, дає повну, вичерпну відповідь, яка складається з правильного арифметичного результату, доцільного логічного і теоретичного обґрунтування відповідного розрахунку; - 3 бали: студент вирішив задачу з помилками, але зрозуміло, що він знає алгоритм розв'язання; надає логічне і теоретичне обґрунтування відповідних розрахунків;	3

			<p>- 2 бали: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язуються задачі, але розв'язав задачу з помилками, з яких зрозуміло, що він не знає алгоритм розв'язання задачі, неправильно вказана назва відповідного законодавчого чи інструктивного матеріалу чи вжита назва застарілого матеріалу;</p> <p>- 1 бал: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язуються задачі та зробив спробу розв'язання, наприклад виконав допоміжні розрахунки;</p> <p>- 0,5 бала: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язуються задачі;</p> <p>-0 балів: студент не вирішив задачу.</p>	
Усього за ЗМ 2	2			5
3	Опрацювати дві теми, підготувати конспект та бути готовим до обговорення на занятті	Усне експрес-опитування (навчальний матеріал за ЗМ3 розділ 3 робочої програми)	Оцінювання завдань передбачає надання відповідей на 40 питань за кожною темою змістовного модуля, правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала	2
	Вирішення практичних завдань (кейси)	Вирішення задачі	<p>Результат вирішення студентом задачі оцінюється за такою шкалою:</p> <p>- 4 бали (максимальна оцінка): студент правильно розв'язав задачу, дає повну, вичерпну відповідь, яка складається з правильного арифметичного результату, доцільного логічного і теоретичного обґрунтування відповідного розрахунку;</p> <p>- 3 бали: студент вирішив задачу з помилками, але зрозуміло, що він знає алгоритм розв'язання; надає логічне і теоретичне обґрунтування відповідних розрахунків;</p> <p>- 2 бали: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язується задача, але розв'язав задачу з помилками, з яких зрозуміло, що він не знає алгоритм розв'язання задачі, неправильно вказана назва відповідного законодавчого чи інструктивного матеріалу чи вжита назва застарілого матеріалу;</p> <p>- 1 бал: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язується задача та зробив спробу розв'язання, наприклад виконав допоміжні розрахунки;</p> <p>- 0,5 бала: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язується задача;</p> <p>-0 балів: студент не вирішив задачу.</p>	3

Усього за ЗМ 3	2			5
4	Опрацювати дві теми, підготувати конспект та бути готовим до обговорення на занятті	Усне експрес-опитування (навчальний матеріал за ЗМ4 розділ 3 робочої програми)	Оцінювання завдань передбачає надання відповідей на 40 питань за кожною темою змістовного модуля, правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала	2
	Вирішення практичних завдань (кейси)	Вирішення задачі	Результат вирішення студентом задачі оцінюється за такою шкалою: - 4 бали (максимальна оцінка): студент правильно розв'язав задачу, дає повну, вичерпну відповідь, яка складається з правильного арифметичного результату, доцільного логічного і теоретичного обґрунтування відповідного розрахунку; - 3 бали: студент вирішив задачу з помилками, але зрозуміло, що він знає алгоритм розв'язання; надає логічне і теоретичне обґрунтування відповідних розрахунків; - 2 бали: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язується задача, але розв'язав задачу з помилками, з яких зрозуміло, що він не знає алгоритм розв'язання задачі, неправильно вказана назва відповідного законодавчого чи інструктивного матеріалу чи вжита назва застарілого матеріалу; - 1 бал: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язується задача та зробив спробу розв'язання, наприклад виконав допоміжні розрахунки; - 0,5 бала: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язується задача; -0 балів: студент не вирішив задачу.	3
Усього за ЗМ 4	2			5
Атестація 1	Тестування в СЕЗН moodle ЗНУ	Тестування за навчальним матеріалом за ЗМ1,ЗМ2, ЗМ3, ЗМ4 (розділ 3 робочої програми)	Тестове завдання складається з 10 тестових питань. Тестове питання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне питання студент отримує 1 бал.	10
5	Опрацювати три теми, підготувати конспект та бути готовим до обговорення на занятті	Усне експрес-опитування (навчальний матеріал за ЗМ5 розділ 3 робочої програми)	Оцінювання завдань передбачає надання відповідей на 30 питань за кожною темою змістовного модуля, правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала	2

	Розв'язання практичних завдань (кейсів)	Розв'язання задач	<p>Результат розв'язку студентом задач оцінюється за такою шкалою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 бали (максимальна оцінка): студент правильно розв'язав задачу, дає повну, вичерпну відповідь, яка складається з правильного арифметичного результату, доцільного логічного і теоретичного обґрунтування відповідного розрахунку; - 3 бали: студент вирішив задачу з помилками, але зрозуміло, що він знає алгоритм розв'язання; надає логічне і теоретичне обґрунтування відповідних розрахунків; - 2 бали: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язуються задачі, але розв'язав задачу з помилками, з яких зрозуміло, що він не знає алгоритм розв'язання задачі, неправильно вказана назва відповідного законодавчого чи інструктивного матеріалу чи вжита назва застарілого матеріалу; - 1 бал: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язуються задачі та зробив спробу розв'язання, наприклад виконав допоміжні розрахунки; - 0,5 бала: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язуються задачі; -0 балів: студент не вирішив задачу. 	3
Усього за ЗМ 5	2			5
6	Опрацювати чотири теми, підготувати конспект та бути готовим до обговорення на занятті	Усне експрес-опитування (навчальний матеріал за ЗМ6 розділ 3 робочої програми)	Оцінювання завдань передбачає надання відповідей на 40 питань за кожною темою змістовного модуля, правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала	2
	Розв'язання практичних завдань (кейсів)	Розв'язання задач Ситуаційне завдання	<p><u>Результат розв'язку студентом задач оцінюється за такою шкалою:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 бали (максимальна оцінка): студент правильно розв'язав задачу, дає повну, вичерпну відповідь, яка складається з правильного арифметичного результату, доцільного логічного і теоретичного обґрунтування відповідного розрахунку; - 3 бали: студент вирішив задачу з помилками, але зрозуміло, що він знає алгоритм розв'язання; надає логічне і теоретичне обґрунтування відповідних розрахунків; - 2 бали: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язуються задачі, але розв'язав задачу з помилками, з яких 	3

			<p>зрозуміло, що він не знає алгоритм розв'язання задачі, неправильно вказана назва відповідного законодавчого чи інструктивного матеріалу чи вжита назва застарілого матеріалу;</p> <p>- 1 бал: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язуються задачі та зробив спробу розв'язання, наприклад виконав допоміжні розрахунки;</p> <p>- 0,5 бала: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язуються задачі;</p> <p>-0 балів: студент не вирішив задачу.</p> <p>Оцінювання ситуаційного завдання:</p> <p>- 4 бали (максимальна оцінка): студент правильно та у повному обсязі виконав завдання, зробив висновки;</p> <p>- 3 бали: студент виконав завдання не в повному обсязі з незначними помилками, зробив висновки;</p> <p>- 2 бали: студент виконав завдання не в повному обсязі із значними помилками, зробив висновки;</p> <p>- 1 бал: студент не виконав завдання, але зробив спробу зробити висновки;</p> <p>-0 балів: студент не виконав завдання</p>	
Усього за ЗМ 6	2			5
7	Опрацювати дві теми, підготувати конспект та бути готовим до обговорення на занятті	Усне експрес-опитування (навчальний матеріал за ЗМ7 розділ 3 робочої програми)	Оцінювання завдань передбачає надання відповідей на 30 питань за кожною темою змістовного модуля, правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала	2
	Розв'язання практичних завдань (кейсів)	Творче завдання	<p>Оцінювання творчого/дослідницького завдання:</p> <p>- 4 бали (максимальна оцінка): студент правильно та у повному обсязі виконав завдання, зробив висновки;</p> <p>- 3 бали: студент виконав завдання не в повному обсязі з незначними помилками, зробив висновки;</p> <p>- 2 бали: студент виконав завдання не в повному обсязі із значними помилками, зробив висновки;</p> <p>- 1 бал: студент не виконав завдання, але зробив спробу зробити висновки;</p> <p>-0 балів: студент не виконав завдання</p>	3

Усього за ЗМ 8	2			5
8	Опрацювати дві теми, підготувати конспект та бути готовим до обговорення на занятті	Усне експрес-опитування (навчальний матеріал за ЗМ8 розділ 3 робочої програми)	Оцінювання завдань передбачає надання відповідей на 30 питань за кожною темою змістовного модуля, правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала	2
	Розв'язання практичних завдань (кейсів)	Творче завдання	Оцінювання творчого/дослідницького завдання: - 4 бали (максимальна оцінка): студент правильно та у повному обсязі виконав завдання, зробив висновки; - 3 бали: студент виконав завдання не в повному обсязі з незначними помилками, зробив висновки; - 2 бали: студент виконав завдання не в повному обсязі із значними помилками, зробив висновки; - 1 бал: студент не виконав завдання, але зробив спробу зробити висновки; -0 балів: студент не виконав завдання	3
Усього за ЗМ 8	2			5
Атестація 2	Тестування в СЕЗН moodle ЗНУ	Тестування за навчальним матеріалом за ЗМ5,ЗМ6, ЗМ7, ЗМ8 (розділ 3 робочої програми)	Тестове завдання складається з 8 тестових питань. Тестове питання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне питання студент отримує 1 бал.	10
Усього за змістові модулі контр. заходів	16			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
ІДЗ	Індивідуальне дослідницьке завдання	Виконати аналітичне дослідження (тема обирається на початку вивчення дисципліни) на вибір: <i>завдання звичайної складності</i> (20 балів), направлене на закріплення знань і умінь: письмово відповісти на 10 питань до самоконтролю (за правильну відповідь на одне питання студент отримує 1 бал, максимальний бал - 10) та виконати творче завдання (максимальний бал - 10); <i>завдання підвищеної складності</i> (20 балів), направлене на розвиток наукового мислення та ініціативи: проведення власних досліджень в сфері соціально-трудових відносин у вигляді написання статей/ участі у конференціях.	Оцінювання індивідуального дослідницького завдання: – 20 балів (максимальна оцінка): тему дослідження висвітлено повністю без помилок у визначений строк; – 15-19 балів: тему дослідження висвітлено повністю без суттєвих помилок або з незначними помилками, але робота здана після визначеного строку протягом тижня; – 8-14 балів: тема розкрита не повністю, але не здана в строк; – 1-7 балів: тема розкрита не повністю, робота здатна із значною затримкою в обумовленому часі; – 0 балів - індивідуальну роботу не виконано.	20
Екзамен	Усно-письмова відповідь на два теоретичних питання (або тестування*) та розв'язання типової задачі	Екзаменаційна робота містить: <i>два теоретичних питання</i> , кожне з яких оцінюється в 6 балів (або <i>тестове завдання*</i> , що складається з 12 тестових питань, за кожну правильну відповідь на яке студент отримує 1 бал);	Оцінювання одного теоретичного питання: - 6 балів (максимальна оцінка): студент правильно відповідає на теоретичне питання, з глибоким обґрунтуванням, демонструє здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, робити логічні висновки та узагальнення, здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовує фактичні та статистичні дані, які підтверджують відповідь на питання; демонструє знання законодавчих та нормативних актів України, підручників, посібників; - 5 балів: студент дав не повну відповідь без суттєвих помилок або з незначними помилками, демонструє здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій,	20

		<p><i>задачу</i>, яка оцінюється в 8 балів.</p> <p>Максимальна оцінка, яку студент може отримати за виконання екзаменаційної роботи, складає 20 балів.</p>	<p>концепцій, робити логічні висновки та узагальнення, здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовує фактичні та статистичні дані, які підтверджують відповідь на питання; демонструє знання законодавчих та нормативних актів України, підручників, посібників;</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 - 4 бали: студент володіє знаннями матеріалу на рівні вимог, наведених вище, але, розкриваючи суть питань, припускається незначних помилок у формулюванні термінів і категорій, використанні цифрового матеріалу, викладає суть питань недостатньо глибоко; - 2 бала: студент отримує у випадку, якщо він відповідає не менше ніж на 30 % питання, зокрема знає тільки визначення понять та з загальних рисах може відповісти на поставлене запитання. - 1 бал: студент отримує у випадку, якщо він знає тільки визначення понять з даного питання. - 0 балів: студент зовсім не відповідає на поставлені питання або відповідає неправильно, зроблені висновки є помилковими. Відповідаючи, студент значно ухиляється від теми, що свідчить про нерозуміння ним поставленого питання. <p>Оцінювання тестового завдання*: Тестове питання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне питання студент отримує 1 бал.</p> <p>Результат вирішення студентом задачі оцінюється за такою шкалою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 8 балів (максимальна оцінка): студент правильно розв'язав задачу, дає повну, вичерпну відповідь, яка складається з правильного арифметичного результату, доцільного логічного і теоретичного обґрунтування відповідного розрахунку; - 6-7 балів: студент вирішив задачу з помилками, але зрозуміло, що він знає алгоритм розв'язання; надає логічне і теоретичне обґрунтування відповідних розрахунків; - 4-5 бали: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язується задача, але розв'язав задачу з помилками, з яких зрозуміло, що він не знає алгоритм розв'язання задачі, неправильно вказана назва відповідного законодавчого чи інструктивного матеріалу чи вжита назва застарілого матеріалу; - 2 бали: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язується задача та зробив спробу розв'язання, наприклад виконав допоміжні розрахунки; - 1 бал: студент правильно вписав формулу (формули) за якою розв'язується задача; - 0 балів: студент не вирішив задачу. 	
--	--	--	--	--

9. Рекомендована література

Основна

1. Чернявська О. В. Ринок праці: нав. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 522 с.
2. Цевух Ю. О. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України : навч.-метод. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 140 с.
3. Гладун О.М. Нариси з демографічної історії України ХХ століття : монографія; НАН України, Ін-т демограф. та соціальн. дослідж. ім. М.В. Птухи. Київ, 2018. 224 с.
4. Соціально-демографічна статистика: Підручник / Підгорний А.З. та ін.; за заг. ред. канд. екон. наук, професора А.З. Підгорного. Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2017. 424 с.
5. Шеремет І. І. Основи демографії: навчально-методичний посібник. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 53 с.
6. Населення України. Демографічні тенденції в Україні у 2002– 2019 рр.: кол. моногр. / за ред. О.М. Гладуна; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи. Київ, 2020. 174 с
7. Український ринок праці: імперативи та можливості змін : колективна монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. І.Л. Петрової, к.е.н. В.В. Близнюк ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2018. 356 с. URL : <http://ief.org.ua/docs/mg/306.pdf> (дата звернення: 20.08.2022).
8. Позняк О.В., Малиновська О.А., Майданік І.П., Овчиннікова О.Р. Мігранти з неврегульованим статусом в Україні: Аналітичне резюме. Європейський Союз в рамках проєкту «Підтримка управління міграцією та притулком в Україні» (IMMIS). Київ. 2021. URL : https://www.idss.org.ua/arhiv/IRREGULAR%20MIGRANTS%20IN%20UKRAINE_UKR_FINAL.pdf (дата звернення: 20.08.2022).
9. Federico V., Baglioni S. Migrants, Refugees and Asylum Seekers' Integration in European Labour Markets : A Comparative Approach on Legal Barriers and Enablers Cham : Springer, 2021. 258 p. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi65/0048027.pdf>. (дата звернення: 20.08.2022).
10. Marchetti S. Migration and Domestic Work : IMISCOE Short Reader. Cham : Springer, 2022. 87 p. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi68/0050235.pdf>. (дата звернення: 20.08.2022).
11. Гельман В. М. Ринок праці і демографія: методичні вказівки до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Управління персоналом та економіка праці», «Економічна кібернетика», «Міжнародна економіка», «Економіка та управління ринком землі». Запоріжжя : ЗНУ, 2022. 90 с.
12. Гельман В. М. Ринок праці і демографія : методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Управління персоналом та економіка праці», «Економічна кібернетика», «Міжнародна економіка», «Економіка та управління ринком землі». Запоріжжя : ЗНУ, 2022. 55 с.

Додаткова

1. Синюк Н. Демографічна статистика в період війни: сучасний стан та основні виклики. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 4. С. 241-246.
2. Любомудрова Н. П., Гойчук В. І. Зміни на ринку праці в умовах воєнного стану та перспективи післявоєнного відновлення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. С. 31–40. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1462> (дата звернення: 20.08.2022).
3. Гельман В. М. Фоменко С. С. Безробіття як соціально-економічна проблема населення України. *Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво»*. 2021. № 6 (123). С. 118–122. URL : <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 20.08.2022).
4. Гельман В. М., Череп О. Г., Огаренко Н. К. Сучасний стан ринку праці та безробіття. *Збірник наукових праць молодих вчених аспірантів та студентів «Нова економіка»*. За загальною редакцією Череп А. В. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. С.21-22.
5. Курило І.О. Структурні характеристики народжуваності, їх взаємозв'язки та демографічні чинники динаміки. *Демографія та соціальна економіка*. 2019. № 1(35). С. 11–25.

6. Чумак О.В., Федорченко О.К. Демографічні проблеми в Україні та їх вплив на стан і розвиток національної економіки в сучасних умовах. *Приморські економічні студії*. 2019. Випуск 41. С.20-24.

Інформаційні джерела

1. Державна служба статистики України : Інтернет-сайт. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 20.08.2021).
2. Міністерство соціальної політики України : Інтернет-сайт. URL : <http://www.msp.gov.ua> (дата звернення: 22.08.2021).
3. Державна міграційна служба України: Інтернет-сайт. URL : <https://www.dcz.gov.ua/> (дата звернення: 22.08.2021).
4. Державна служба зайнятості: Інтернет-сайт. URL : <https://www.dcz.gov.ua/> (дата звернення: 22.08.2021).
5. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/108/95-вр#Text> (дата звернення: 25.08.2021).
6. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> (дата звернення: 25.08.2021).
7. Національний класифікатор України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» : Наказ Держспоживстандарту України № 327 від 28.07.2010 URL: https://hrliga.com/docs/327_KP.htm (дата звернення: 25.08.2021).